

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce, JUDr. Milady Tomkové a Mgr. Jana Passera v právní věci stěžovatele **P. K.**, zastoupeného opatrovnicí Zdeňkou Vlasákovou, administrativní pracovnicí Krajského soudu v Praze, právně zastoupeného Mgr. Gabrielem Šípem, advokátem se sídlem v Kladně, Kleinerova 24, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2006, č. j. 48 Az 85/2006 – 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna advokáta Mgr. Gabriela Šípa **se určuje** částkou 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2006, č. j. 48 Az 85/2006 – 18, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 12. 9. 2006, č. j. OAM-963/LE-BE03-BE01-2006, jímž byla zamítnuta jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku konstatoval, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být ve své vlasti pronásledován z důvodů uvedených v § 12 a § 14a zákona o azylu, neboť těmto důvodům pro udělení mezinárodní ochrany nelze podřadit snahu stěžovatele legalizovat svůj pobyt v České

republice, kam přicestoval proto, že na Ukrajině měl ekonomické problémy v důsledku všeobecně špatné situace postihující bez rozdílu značnou část obyvatelstva. Ministerstvo se podle názoru krajského soudu vypořádalo se všemi skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uváděl. Potíže stěžovatele s ředitelem školy pramenily z jejich rozdílných politických názorů a nelze je rovněž posoudit jako pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Obavy stěžovatele, že v případě návratu do vlasti bude nezaměstnaný, že bude mít problémy s výchovou dcery a že by tam mohla být diktatura jako v Bělorusku, nelze považovat za nebezpečí vážné újmy, jak má na mysli ustanovení § 14a zákona o azylu. Ministerstvo se posouzením, zda jsou u stěžovatele splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, tedy zabývalo dostatečně.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle jeho názoru skutečnost, že byl propuštěn ze zaměstnání pro své politické postoje, tedy pro podporu prezidentského kandidáta J., lze hodnotit jako pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, které spočívalo v aktivní účasti při tzv. oranžové revoluci v K. na konci roku 2004. Právě pro tyto své politické aktivity byl stěžovatel propuštěn z práce. Krajský soud tedy pochybil, když dospěl k závěru, že stěžovatel nebyl pronásledován z politických důvodů. Dále krajský soud pochybil, když neshledal důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť právě nemožnost získání zaměstnání, a v důsledku toho nemožnost získání obživy, je vážnou újmou, která mu hrozí a kterou má na mysli citované ustanovení. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení. Podle názoru ministerstva je výčet důvodů pro udělení mezinárodní ochrany či doplňkové ochrany, které jsou uvedeny v § 12 a § 14a zákona o azylu, taxativní. Stěžovatel v řízení před správním orgánem uvedl svou nespokojenost s ekonomickou a obecně politickou situací na Ukrajině, kterou nelze těmto důvodům podřadit. Stejně jako on byli této situaci vystaveni i ostatní občané Ukrajiny ve srovnatelném postavení. Odlišný právní názor stěžovatele na posouzení jeho důvodů žádosti o udělení mezinárodní ochrany nezakládá důvod ke zrušení správního rozhodnutí. Ministerstvo rovněž namítalo nepřijatelnost kasační stížnosti podle § 104a odst. 1 s. ř. s., neboť tato svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele a v této souvislosti odkázalo na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, sp. zn. 1 Azs 13/2006. Z výše uvedených důvodů navrhlo odmítnutí kasační stížnosti pro nepřijatelnost nebo její zamítnutí pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12, § 13 a § 14 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli mezinárodní ochranu udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a §16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu se žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo §14a citovaného zákona.

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování, z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovýmto jednáním.

Stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že vlast opustil v polovině února 2006, kdy odvezl dceru za manželkou do České republiky. O udělení mezinárodní ochrany žádal z politických důvodů, chtěl náležitě vychovat svou dceru, což na Ukrajině není možné. V případě návratu do vlasti se obával toho, že na Ukrajině je stejná diktatura jako v Bělorusku. Byl členem Komunistické strany Sovětského svazu, což na sobě pocítil. Obával se i nezaměstnanosti, měl by problémy s výchovou své dcery. Při pohovoru dále uvedl, že po ukončení univerzity nastoupil do N. za U. jako učitel dějepisu, kde učil vězně. Zastával také funkci stranického tajemníka a když začali po rozpadu SSSR pronásledovat komunisty, musel se vrátit v roce 1991 zpět. Na Ukrajině pracoval ve škole, kde učil výtvarnou výchovu. Oženil se, má nezletilou dceru a dospělého syna. Manželka odjela do České republiky již v roce 2000. Když pochopil, že na Ukrajině nemá možnost dát dceři budoucnost a když začal mít problémy kvůli svému členství ve straně, snažil se vycestovat do demokratického státu, kde by mohl normálně žít a vychovávat dceru. Vycestoval proto do České republiky, kde je vše pro výchovu dítěte a možnost si normálně vydělat. Ke svým politickým problémům uvedl, že v K. hlasoval pro oranžovou revoluci. Nemohl najít práci a myslel si, že to bylo kvůli jeho hlasování, a to nejdříve pro komunisty, pak pro J. Stálou práci měl do roku 2005. Nedostával však pravidelně peníze a tak sám odešel. Pak pracoval pouze příležitostně. Do České republiky přicestoval na turistické vízum s tím, že pomůže rodině a vydělá zde nějaké peníze. Důvodem k odjezdu z Ukrajiny byly ekonomické potíže, a to, že normálně nemůže vychovat dceru. Ekonomika je podle něj úzce spjata s politikou a z toho vyplývá jeho pronásledování ze stranických důvodů. Když začal podporovat demokraty, podvedli jeho naděje. V K. „chránil oranžové před modrými“, aktivně podporoval J. Přestěhovat se jinam v rámci Ukrajiny se nesnažil. Českou republiku si zvolil proto, že je zde levnější vízum a jazyk se také snadno naučí. O udělení mezinárodní ochrany nepožádal ihned po svém příjezdu proto, že o této možnosti nevěděl. Rozhodl se o ni požádat až při svém zadržení. K politickým důvodům dále uvedl, že měl problémy s ředitelem školy, kdy tento jej při volbách nutil, aby hlasoval pro J., jinak že jej propustí. Pak dostal výpověď a šel učit na jinou školu. Práci ve škole ukončil proto, že málo a nepravidelně platili. V případě návratu na Ukrajinu by byl opět bez práce, žil by v bídě a z dcery by nevychoval normálního člověka. Ze správního spisu bylo dále zjištěno, že stěžovatel přicestoval do České republiky dne 11. 2. 2006, po ukončení platnosti turistického víza zde pobýval nelegálně a o udělení mezinárodní ochrany požádal poté, co byl dne 1. 8. 2006 zadržen Policií České republiky a bylo mu uděleno správní vyhoštění.

Stěžovatelem tvrzené ekonomické problémy vyplývaly ze všeobecně špatné situace na Ukrajině, postihující značnou část obyvatelstva této země bez rozdílu, a nemohly být proto hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i krajský soud. Rovněž tak pouhá nespokojenost s politickým režimem v zemi původu nemůže být důvodem pro udělení azylu podle citovaného ustanovení. Totéž platí i pro stěžovatelem tvrzené problémy se soukromými osobami na Ukrajině (ředitelem školy), neboť za situace, kdy stěžovatel ani nevyužil možnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu, nemohly být tyto hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu. Pokud stěžovatel uváděl, že byl propuštěn ze zaměstnání pro své politické postoje, tedy pro podporu prezidentského kandidáta J., což podle něj lze hodnotit jako pronásledování za uplatňování politických práv a svobod, Nejvyšší správní soud konstatuje, že jedná v podstatě o ničím nepodloženou domněnku stěžovatele, která nebyla v průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany prokázána.V této souvislosti poukazuje Nejvyšší správní soud na právní názor vyjádřený již v rozsudku ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 – 68, že „Obecné tvrzení o pronásledování, bez prokázání existence takového pronásledování, za situace, kdy se stěžovatel účinně neobrátil se svými problémy na domovské orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu. Žádost o azyl podaná nikoliv bezprostředně po příjezdu na území České republiky, ale až poté, co byl žadatel zadržen policií a bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, svědčí o účelovosti takovéto žádosti“.

Rovněž druhá kasační námitka stěžovatele, a to že krajský soud pochybil, když u něj neshledal důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, neboť právě nemožnost získání zaměstnání a v důsledku toho nemožnost získání obživy je vážnou újmou, která mu hrozí a kterou má na mysli citované ustanovení, je podle Nejvyššího správního soudu nedůvodná.

Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště. Podle odst. 2 citovaného ustanovení se za vážnou újmu podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti; mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu; vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že výčet důvodů pro udělení doplňkové ochrany je taxativní, což znamená, že z jiných důvodů nelze doplňkovou ochranu udělit. Obavy stěžovatele, že v případě návratu do vlasti bude nezaměstnaný, že bude mít problémy s výchovou dcery a že by tam mohla být diktatura jako v Bělorusku, nelze považovat za hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy, jak je vymezena v ustanovení § 14a zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 8 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti) 2100 Kč (§ 11 odst. 1 písm. d) citované vyhlášky) a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 300 Kč, celkem tedy 2400 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. dubna 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu